

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Examination: March/April-2023
History (Optional) Paper-VIII

HISO24: Maharashtra Today (1960-2000) (New Pattern 2022)

Day and Date: Monday, 15/05/2023

Total Marks: 60

Time: 3.30 PM To 5.30 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 .---- was the father of the Indian Green Revolution.
A) Norman Borlaug B) Dr. M.S Swaminathan C) Vargis Kuriyan D) None of these
- 2 .----- is known as the Manchester of Maharashtra
A) Solapur B) Mumbai C) Ichalkaranji D) Nagpur
- 3 The first Cotton mill in Maharashtra was started at-----
A) Ichalkaranji B) Solapur C) kolhapur D) Mumbai
- 4 The Maharashtra Industrial Developmet Corporation (MIDC) was established in -----A) 1962 B) 1969 C) 1970 D) 1980
- 5 .-----is an international port for the trade by water
A) Dahanu B) Alibag C) Arnala D) Mumbai
- 6 The National Education Commission was established on 14th July 1964 under the chairmanship of-----
A) Dr.Radhakrishnan B) Mudaliar C) Dr. S.S Kothari D) None of these
- 7 The chief minister -----decided to give free education upto 10th standard to all the girls.
A) Yashwantrao Chavan B) Shankarrao Chavan C) Shard Pawar D) Barr. Babasaheb Bhosale
- 8was the chief minister of Maharashtra at the time of name extension of Marathwada University.
A) Yashwantrao Chavan B) Shankarrao Chavan C) Shard Pawar D) Barr. Babasaheb Bhosale
- 9 ----- introduced E.B.C. facility for the Student ?
A) Yashwantrao Chavhan B) Shankarravo Chavhan C) Vasantdada Patil D) Sharad Pawar
- 10 The scheme of Central Schools or Kendriya Vidyalaya was approved by Government of India in----- year. A) 1989 B) 1978 C) 1979 D) 1962
- 11 Tribal farmers of Palghartaluka formed the organisation -----
A) Bhumisena B) Kisansena C) Rayatsena D) None of these
- 12 The lawani, 'Mazi Mainagavavarrahili, mazyajivachihoteykahili' was composed by.....
A) Shahir Amar Sheikh B) Shahir Annabhau Sath C) Shahir Amarnath D) Patte Bapurao
- 13 For the first time in modern Maharashtra ----- established a farmers' association.
A) Sharad Joshi B) Bapusaheb Kaldate C) Keshavrao Jedhe D) Shankarrao More

14 The book 'Who were shudras was written by.....

- A) Lokmannyatilak B) Dr.Babasaheb Ambedkar C) Mahatma Gandhi D) Pandit Nehru

15 ----is related to Narmada Bachao Andolan.

- A) Sharad Joshi B) Megha Patkar C) Baba Amate D) Sundarlal Bahuguna

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 SICOM
- 2 Small Scale Industries in Maharashtra
- 3 Blackboard – Chalk Movement
- 4 Bhumisena in Palghar Taluka

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 State the functions of Maharashtra Industrial Development Corporation.
- 2 Give information about primary education in Maharashtra.
- 3 Give brief information about agitations of peasant organization.
- 4 Explain the reasons for the tribal movement in Maharashtra

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain the importance of sugar industry in the industrial development of Maharashtra.
- 2 Explain the contribution of the Rayat Shikshan Sanstha to the educational development of Maharashtra.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 भारतीय हरितक्रांतीचे जनक हे आहेत.
अ) नॉर्मन बोरलॉग ब) डॉ. एम. एस. स्वामिनाथन क) वर्गीस कुरियन ड) यापैकी नाही
- 2 महाराष्ट्राचे मॅचेस्टर म्हणून ----- या शहराला ओळखले जाते.
अ) सोलापूर ब) मुंबई क) इचलकरंजी ड) नागपूर
- 3 महाराष्ट्रातील पहिली सूतगिरणी ----- येथे सुरु झाली.
अ) इचलकरंजी ब) सोलापूर क) कोल्हापूर ड) मुंबई
- 4 महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाची स्थापना ---- मध्ये झाली.
अ) १९६२ ब) १९६९ क) १९७० ड) १९८०
- 5 जलमार्गाने होणाऱ्या व्यापारात ----- हे बंदर आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे आहे.
अ) उहाणू ब) अलिबाग क) अर्नाळा ड) मुंबई
- 6 ---- यांच्या अध्यक्षतेखाली १४ जुलै १९६४ रोजी राष्ट्रीय शिक्षण आयोगाची स्थापना करण्यात आली.
अ) डॉ. राधाकृष्णन ब) मुदलियार क) डॉ. एस. एस. कोठारी ड) यापैकी नाही
- 7 दहावीपर्यंत मुलींना मोफत शिक्षण देण्याचा निर्णय ----- या मुख्यमंत्र्यांनी घेतला.
अ) यशवंतराव चव्हाण ब) शंकरराव चव्हाण क) शरद पवार ड) बॅरि. बाबासाहेब भोसले

- 8 मराठवाडा विद्यापीठ नामविस्तारावेळी महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री -----हे होते.
अ) यशवंतराव चव्हाण ब) शंकरराव चव्हाण क) शरद पवार ड) बॅरि.बाबासाहेब भोसले
- 9 विद्यार्थांसाठी ई.बी.सी. सवलत ----यांनी सुरु केली
अ) यशवंतराव चव्हाण ब) शंकरराव चव्हाण क) वसंतदादा पाटील ड) शरद पवार
- 10 केंद्रीय विद्यालये स्थापन करण्याची योजना भारत सरकारने -----या वर्षी मंजूर केली
अ) १९८९ ब) १९७८ क) १९७९ ड) १९६२
- 11 पालघर तालुक्यातील आदीवासी शेतकऱ्यांनी ----संघटना तयार केली.
अ) भूमीसेना ब) किसानसेना क) रयतसेना ड) यापैकी नाही
- 12 माझी मैना गावावर राहिली, माझ्या जिवाची होतिय काहिली' ही लावणी ----- यांनी लिहली.
अ) शाहीर अमर शेख ब) शाहीर अण्णाभाऊ साठे क) शाहीर अमरनाथ ड) पट्टे बापूराव
- 13 आधुनिक महाराष्ट्रात -----यांनी पहिल्यांदा शेतकरी संघटना स्थापन केली.
अ) शरद जोशी ब) बापूसाहेब काळदाते क) केशवराव जेधे ड) शंकरराव मोरे
- 14 शुद्र कोण होते? हे पुस्तकयांनी लिहिले.
अ) लोकमान्य टिळक ब) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर क) महात्मा गांधी ड) पंडित नेहरू
- 15 नर्मदा बचाव आंदोलनाशी संबंधित आहेत.
अ) शरद जोशी ब) मेघा पाटकर क) बाबा आमटे ड) सुंदरलाल बहुगुणा

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 सिकॉम
- 2 महाराष्ट्रातील लघुउद्योग
- 3 खडू-फळा मोहीम
- 4 पालघर तालुक्यातील भूमीसेना

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाची कार्ये सांगा.
- 2 महाराष्ट्रातील प्राथमिक शिक्षणाची माहिती दया.
- 3 शेतकरी संघटनेच्या आंदोलनाची थोडक्यात माहिती दया.
- 4 महाराष्ट्रातील आदिवासींच्या चळवळीची कारणे सांगा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 महाराष्ट्राच्या औद्योगिक विकासातील साखर उद्योगाचे महत्व स्पष्ट करा.
- 2 महाराष्ट्राच्या शैक्षणिक विकासातील रयत शिक्षण संस्थेचे योगदान स्पष्ट करा.

Model Answer Paper

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Examination: March/April-2023

History (Optional) Paper-VIII

HISO24: Maharashtra Today (1960-2000) (New Pattern 2022)

Day and Date: Monday, 15/05/2023

Total Marks: 60

Time: 3.30 PM To 5.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 भारतीय हरितक्रांतीचे जनक हे आहेत.
अ) नॉर्मन बोरलॉग ब) डॉ. एम. एस. स्वामिनाथन क) वर्गीस कुरियन ड) यापैकी नाही
- Option 2
2 महाराष्ट्राचे मॅचेस्टर म्हणून ----- या शहराला ओळखले जाते.
अ) सोलापूर ब) मुंबई क) इचलकरंजी ड) नागपूर
- Option 3
3 महाराष्ट्रातील पहिली सूतगिरणी ----- येथे सुरु झाली.
अ) इचलकरंजी ब) सोलापूर क) कोल्हापूर ड) मुंबई
- Option 1
4 महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाची स्थापना ---- मध्ये झाली.
अ) १९६२ ब) १९६९ क) १९७० ड) १९८०
- Option 1
5 जलमार्गाने होणाऱ्या व्यापारात ----- हे बंदर आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे आहे.
अ) उहाणू ब) अलिबाग क) अर्नाळा ड) मुंबई
- Option 4
6 ---- यांच्या अध्यक्षतेखाली १४ जुलै १९६४ रोजी राष्ट्रीय शिक्षण आयोगाची स्थापना करण्यात आली.
अ) डॉ. राधाकृष्णन ब) मुदलियार क) डॉ. एस. एस. कोठारी ड) यापैकी नाही
- Option 3
7 दहावीपर्यंत मुलींना मोफत शिक्षण देण्याचा निर्णय ----- या मुख्यमंत्र्यांनी घेतला.
अ) यशवंतराव चव्हाण ब) शंकरराव चव्हाण क) शरद पवार ड) बॅरि. बाबासाहेब भोसले
- Option 4
8 मराठवाडा विद्यापीठ नामविस्तारावेळी महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री ----- हे होते.
अ) यशवंतराव चव्हाण ब) शंकरराव चव्हाण क) शरद पवार ड) बॅरि. बाबासाहेब भोसले
- Option 3
9 विद्यार्थांसाठी ई. बी. सी. सवलत ---- यांनी सुरु केली
अ) यशवंतराव चव्हाण ब) शंकरराव चव्हाण क) वसंतदादा पाटील ड) शरद पवार
- Option 1
10 केंद्रीय विद्यालये स्थापन करण्याची योजना भारत सरकारने ----- या वर्षी मंजूर केली
अ) १९८९ ब) १९७८ क) १९७९ ड) १९६२
- Option 4
11 पालघर तालुक्यातील आदीवासी शेतकऱ्यांनी ---- संघटना तयार केली.
अ) भूमीसेना ब) किसानसेना क) रयतसेना ड) यापैकी नाही
- Option 1
12 माझी मैना गावावर राहिली, माझ्या जिवाची होतिय काहिली' ही लावणी ----- यांनी लिहिली.
अ) शाहीर अमर शेख ब) शाहीर अण्णाभाऊ साठे क) शाहीर अमरनाथ ड) पट्टे बापूराव
- Option 2
13 आधुनिक महाराष्ट्रात ----- यांनी पहिल्यांदा शेतकरी संघटना स्थापन केली.
अ) शरद जोशी ब) बापूसाहेब काळदाते क) केशवराव जेधे ड) शंकरराव मोरे
- Option 1
14 शुद्र कोण होते? हे पुस्तक यांनी लिहिले.
अ) लोकमान्य टिळक ब) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर क) महात्मा गांधी ड) पंडित नेहरू
- Option 2

15 नर्मदा बचाव आंदोलनाशी संबंधित आहेत.

अ) शरद जोशी ब) मेघा पाटकर क) बाबा आमटे ड) सुंदरलाल बहुगुणा

Option 2

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 सिकॉम

Ans:

2 महाराष्ट्रातील लघुउद्योग

Ans:

3 खडू-फळा मोहीम

Ans:

4 पालघर तालुक्यातील भूमीसेना

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाची कार्ये सांगा.

Ans:

2 महाराष्ट्रातील प्राथमिक शिक्षणाची माहिती द्या.

Ans:

3 शेतकरी संघटनेच्या आंदोलनाची थोडक्यात माहिती द्या.

Ans:

4 महाराष्ट्रातील आदिवासींच्या चळवळीची कारणे सांगा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 महाराष्ट्राच्या औद्योगिक विकासातील साखर उद्योगाचे महत्व स्पष्ट करा.

Ans:

2 महाराष्ट्राच्या शैक्षणिक विकासातील रयत शिक्षण संस्थेचे योगदान स्पष्ट करा.

Ans:
